

Brüssel, 22. jaanuar 2018
(OR. en)

5413/18

CFSP/PESC 45
COPS 14
CSDP/PSDC 24
POLMIL 8
CIVCOM 5
RELEX 39
IPCR 2

MENETLUSTE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Kuupäev:	22. jaanuar 2018
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	5266/18
Teema:	Nõukogu järeldused väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava integreeritud lähenemisviisi kohta – Nõukogu järeldused (22. jaanuar 2018)

Delegatsioonidele edastatakse lisas 22. jaanuaril 2018. aastal toimunud nõukogu 3591. istungil vastu võetud nõukogu järeldused väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava integreeritud lähenemisviisi kohta.

**NÕUKOGU JÄRELDUSED VÄLISKONFLIKTIDE JA -KRIISIDE PUHUL JÄRGITAVA
INTEGREERITUD LÄHENEMISVIISI KOHTA****Integreeritud lähenemisviis**

1. Euroopa Liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias on integreeritud lähenemisviis määratletud kui raamistik, mille alusel tegeleb EL sidusamalt ja terviklikumalt väliskonfliktide ja -kriisidega, ning sellega edendatakse inimeste turvalisust, suurendades seeläbi ka ELi ja selle kodanike turvalisust. Liidu käsutuses on nende probleemidega, sealhulgas tema lähinaabruses ja kaugemal tekkivate probleemidega toimetulekuks lai valik poliitikameetmeid ja vahendeid, mis hõlmavad diplomaatia, turvalisuse, kaitse, finants-, kaubanduse, arengukoostöö ja humanitaarabi valdkonda (mitmemõõtmeline). Integreeritud lähenemisviis austab ja kinnitab taas asjaomaste sidusrühmade mitmesuguseid pädevusi, rolle, eesmärke ja õigusraamistikke. Seda kohaldatakse vastavalt vajadusele kohalikul, riiklikul, piirkondlikul ja ülemaailmsel tasandil (mitmetasandilisus) ning konflikti (sealhulgas pikaajalised konfliktid ja kriisid) kõigis etappides (mitmeetapilisus) ennetustegevuses, kriisile reageerimisel, stabiliseerimisel ja pikaajalises rahutagamises, et aidata kaasa püsiva rahu tagamisele. See on lähenemisviis, mis ühendab liikmesriike, asjaomaseid ELi institutsioone ning teisi rahvusvahelisi ja piirkondlikke partnereid, samuti kodanikuühiskonna organisatsioone (mitmepoolsus).
2. Nõukogu tervitab samme, mida on pärast üldise strateegia vastuvõtmist tehtud integreeritud lähenemisviisi rakendamiseks ja elluviimiseks, sealhulgas alalise struktuuri loomist Euroopa välisteenistuses ning komisjonis ja ELi delegatsioonide kaudu tehtud tööd integreeritud lähenemisviisi rakendamise edendamiseks, ning kutsub üles tegema selles osas veel konkreetseid ja suuri edusamme.

3. Nõukogu rõhutab, et tähtsad on kohalik isevastutus, kaasavus, vastupanuvõime ja toetatud meetmete jätkusuutlikkus, kaasates riiklikud ja kohalikud ametiasutused, kogukonnad ja kodanikuühiskonna. EL jätkab tõhusa mitmepoolsuse elavdamist kooskõlas ELi pühendumusega ülemaailmsele juhtimisele, võttes aluseks rahvusvahelise õiguse, mille keskmes on ÜRO, austades täielikult ÜRO põhikirja põhimõtteid. EL tõhustab veelgi koostööd ÜRO ning teiste asjaomaste rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonidega, muu hulgas rahvusvaheliste finantseerimisasutuste ja valitsusväliste organisatsioonidega. Kooskõlas naisi, rahu ja julgeolekut käsitleva ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1325, noori konfliktide ennetamises ja rahu kindlustamises käsitleva resolutsiooniga ning kõigi järgnenud asjakohaste resolutsioonidega rõhutab nõukogu naiste olulist rolli.
4. Nõukogu rõhutab, et ELi tegevus ebakindlates olukordades peab olema konfliktitundlik. Nõukogu toonitab õigusriigi põhimõtte, inimõiguste ja põhivabaduste austamise ning kaitsmise kohustuse tähtsust. Nõukogu kordab, et on oluline järgida rahvusvahelist humanitaarõigust, ja kinnitab veel kord ELi rolli tugeva seisukoha võtmisel, et edendada rahvusvahelise humanitaarõiguse austamist ja tsiviilisikute kaitset kõigis konfliktiolukordades.
5. Integreeritud lähenemisviisi ja üldise strateegia muude jätkuprotsesside vahel on tugev sünergia, eelkõige seoses vastupanuvõimet käsitleva 7. juuni 2017. aasta ühisteatisega ja sellega seotud nõukogu 13. novembri 2017. aasta järeldustega ning julgeoleku ja kaitse vallas tehtava tööga. Väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava integreeritud lähenemisviisi laiendamisel on oluline aspekt ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika potentsiaali maksimeerimine nii ÜJKP tsiviil- kui ka sõjalistes missioonides ja operatsioonides vastastikku täiendaval viisil ning vajaduse korral koordineerides tegevust muude asjaomaste ELi osalejate, kaasa arvatud justiits- ja siseküsimuste asutustega. Nõukogu tuletab meelde, et integreeritud lähenemisviisi on kajastatud ka uues Euroopa arengukonsensus, kasutades kehtestatud volituste ulatuses arengukoostööd osana kõikidest poliitikameetmetest ja vahenditest, mida rakendatakse konfliktide ja kriiside ennetamiseks, juhtimiseks ja nende lahendamisele kaasaaitamiseks, humanitaarvajaduste tekke ärahoidmiseks ning püsiva rahu ja hea valitsemistava juurutamiseks.

6. Nõukogu tervitab käimasolevaid jõupingutusi, mida tehakse humanitaar- ja arenguvaldkonna vahelise lõime ning julgeoleku- ja arenguvaldkonna vahelise lõime toimivaks muutmiseks. Sellega seoses kordab nõukogu seoseid kestliku arengu, humanitaartegevuse ning konfliktide ennetamise ja rahu kindlustamise vahel. Nõukogu jääb ootama aruannete esitamist 2018. aastal lõimitud humanitaar- ja arenguvaldkonna katseprojektis osalevate riikide kohta. Integreeritud lähenemisviis aitab samuti kaasa kestliku arengu tegevuskava 2030 eesmärkide ning eelkõige rahumeelse, õiglase ja kaasava ühiskonna loomise eesmärgi 16 saavutamisele. Peale selle tuuakse üldises strateegias konflikte ja kriise stimuleerivate põhiteguritena esile inimõiguste rikkumine, kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine.
7. Nõukogu tuletab meelde, et ELi humanitaarabi puhul juhindutakse sellistest põhimõtetest nagu inimlikkus, neutraalsus, erapooletus ja sõltumatus. Seda abi antakse üksnes mõjutatud elanike vajaduste põhjal kooskõlas Euroopa konsensusega humanitaarabi valdkonnas ning sõltumata mis tahes poliitilistest, strateegilistest, sõjalistest, majanduslikest või muudest eesmärkidest. Kuigi ELi humanitaarabi on tähtis osa ELi üldisest kriisidele reageerimisest, ei ole see iseenesest kriisiohjamise vahend ja seetõttu ei tohiks seda kasutada muude kui humanitaareesmärkide saavutamiseks. Seetõttu on ELi humanitaarabi seoses integreeritud lähenemisviisiga nn *in-but-out* element.
8. Nõukogu rõhutab, et integreeritud lähenemisviis põhineb terviklikul lähenemisviisil väliskonfliktidele ja -kriisidele ning laiendab selle kohaldamisala ja ambitsiooni. See süvendab tervikliku lähenemisviisiga, sealhulgas 11. detsembri 2013. aasta ühisteatisega ja sellele järgnenud nõukogu 12. mai 2014. aasta järeldustega loodud poliitikaraamistikku. Integreeritud lähenemisviis käsitleb vajadust integreeritud jõupingutuste järele ELi reageerimise kõigis etappides alates plaanimisest kuni rakendamiseni ja kogemuste omandamiseni ning on tervikliku lähenemisviisi järglaseks pärast 2016.–2017. aastaks koostatud tervikliku lähenemisviisi tegevuskava lõpuleviimist. Nõukogu jääb ootama 2016.–2017. aastaks koostatud tervikliku lähenemisviisi tegevuskava käsitlevat lõpparuannet, mis sisaldab hinnangut ja saadud kogemuste kirjeldust.

Valdkonnad

Valdkondadevaheline tegevus

9. Nõukogu kutsub kõrget esindajat ja komisjoni üles tagama, et korrapäraselt tehakse ja ajakohastatakse ühiseid konfliktianalüüse nende riikide kohta, kus esineb konflikti või ebastabiilsuse oht või mis on silmitsi konfliktide või ebastabiilsusega ning kus ELi osalus on märkimisväärne. Need analüüsid peaksid hõlmama kõiki asjaomaseid osalejaid, muu hulgas religiooni- ja kultuurikogukonna osalejaid, et tagada, et vastupanuvõimet käsitlevates nõukogu järeldustes välja pakutud „ühte riiki hõlmava hinnangu“ koostamist toetab ulatuslik omalus ja tahe. Ühised konfliktianalüüsid annavad informatsiooni ELi strateegilise tegevuse muude protsesside jaoks, nagu piirkondlik ja riiklik programmitöö ning ühine programmitöö.
10. Nõukogu toonitab ELi unikaalset potentsiaali ülemaailmsetes vahendamistegevustes, mis tugineb ka liikmesriikide vahendamisvõrgustikele ja -algatustele, muu hulgas kohalikul tasandil. Nõukogu rõhutab vajadust Euroopa välisteenistuse vahendamissuutlikkust veelgi tugevdada, et anda panus kohalike ja riiklike konfliktide ärahoidmisse ja lahendamisse, ja tegema veel tööd seoses võimega läkitada ELi delegatsioonidesse kiiresti vahendamisalased eriteadmised, muu hulgas toetamaks vajaduse korral muid rahvusvahelisi ja piirkondlikke organisatsioone, samuti pannes piisavat rõhku selle kasutamisele varajases tegevuses. Samuti ergutab ta ELi toetama kohalikke rahutagamises osalejaid, sealhulgas insaider-vahendajaid, ning jätkuvalt süvendama vahendamise vallas koostööd ÜRO ja teiste rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonidega.
11. Nõukogu tuletab meelde oma 14. novembri 2016. aasta järeldusi ja rõhutab vajadust jätkata kogu ELi hõlmavat strateegilist raamistikku käsitleva ühisteatise rakendamist julgeolekusektori reformi toetuseks.

Konfliktide ennetamine

12. Nõukogu palub kõrgel esindajal ja komisjonil suurendada väliskonfliktide ja -kriiside ennetamise poliitilist nähtavust, muu hulgas ministrite selleteemaliste arutelude kaudu, kui see on asjakohane, lähtudes konkreetsetest juhtumitest, et juurutada varajase tegevuse harjumus esilekerkivate, eskaleeruvate vägivaldsete konfliktide ohtu tõhusaks käsitlemiseks. Ta tervitab konfliktide ennetamise prioriteetsena käsitamist ÜRO poolt. Nõukogu rõhutab, et konfliktide ja kriiside ennetamise kontekstis on tähtis käsitleda julmuse ennetamist. Nõukogu jääb ootama käimasoleva hindamise tulemusi konfliktide ennetamise ja rahu tagamise alase ELi tegevuse kohta ajavahemikul 2013–2017, mis oleks aluseks ELi rolli edasisele tugevdamisele nendes valdkondades.
13. Nõukogu tervitab ELi varajase hoiatamise süsteemi kohandamist, et muuta see kaasavamaks, muu hulgas liikmesriikide, sealhulgas poliitika- ja julgeolekukomitee struktureerituma kaasamise kaudu, ning jääb ootama tulevikuseire protsessi loomist, mille eesmärk on teha kindlaks välised survetegurid ja nende mõju lähiajal, et anda teavet tugevaks ja õigeaegseks ELi poliitiliseks reageerimiseks. EL rakendab ja jälgib varajase hoiatamise süsteemi kaudu kindlaks tehtud varajasi meetmeid ja arutab neid asjaomastes nõukogu organites.
14. Nõukogu tuletab meelde vajadust integreerida vastupanuvõime lähenemisviis vajaduse korral ELi programmitöösse, et aidata konflikte ja kriise ära hoida, ning käsitleda väliskonfliktide ja -kriiside algpõhjuseid. Ta toonitab konfliktide ja kriiside ennetamise, rahutagamise ja kriisidele reageerimise paindliku ja kiire rahastamise tähtsust. Sellega seoses tuletab nõukogu meelde stabiilsuse ja rahu edendamise rahastamisvahendi suurt rolli.

Nõukogu tuletab meelde vajadust katta täielikult kõik nõuded, et veelgi toetada partnerriike ise kriiside ärahoidmisel ja ohjamisel, sealhulgas ÜJKP missioonide ja operatsioonide kontekstis, ning kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles tegema kiiresti kindlaks uued projektid ja need välja töötama. Nõukogu kordab, et julgeoleku ja arengu toetamist suutlikkuse suurendamise kaudu käsitleva projekti geograafiline kohaldamisala on paindlik, ning lisaks tuletab meelde oma ettepanekut teha tööd spetsiaalse suutlikkuse suurendamiseks mõeldud rahastamisvahendiga, võttes arvesse vajalikku ettevalmistavat tööd.

ELi reageerimine konfliktidele ja kriisidele

15. Nõukogu hindab kõrgelt Euroopa välisteenistuse kriisidele reageerimise mehhanismi loomist, mille eesmärk on muuta väliskriisidele ja välistele hädaolukordadele reageerimine sujuvamaks, kaasates Euroopa välisteenistuse, komisjoni talitused ja delegatsioonid. Nõukogu palub Euroopa välisteenistusel täiendavalt uurida suuremaid sünergiaid uue mehhanismi ja ELi eri institutsioonide hädaolukordadele reageerimise süsteemide vahel, eeskätt komisjoni hädaolukordadele reageerimise koordineerimiskeskuse ja nõukogu kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva ELi integreeritud korra vahel. Nõukogu hindab kõrgelt liikmesriikide konsulaaresinduste koordineeritumat reageerimist kriisiolukordadele kolmandates riikides ning tervitab ELi ühise kriisideks valmisoleku konsulaarraamistiku rakendamist.
16. Nõukogu märgib, et nii ÜJKP tsiviilalased kui ka sõjalised missioonid ja operatsioonid on tõhusamad ja tulemuslikumad, kui neid koordineeritakse laiema ELi tegevusega, muu hulgas arvestades arengu, stabiliseerimise, humanitaar- ja poliitilist valdkonda. Nõukogu tervitab asjaolu, et missioonide ja operatsioonide strateegilist plaanimist koordineeritakse asjaomaste osalejatega varajases etapis, et soodustada tegevuse sünkroniseerimist muud liiki ELi tegevusega ja üleminekut nendele tegevustele, tagades ELi tegevuse järjepidevuse ja mõju asjaomases riigis või piirkonnas. Sidusam lähenemisviis suurendab ELi ponnistuste tõhusust ning see sillutab seeläbi teed pikaajalise püsiva rahu ja arengu saavutamisele. Peale selle rõhutab nõukogu tõhusa humanitaaralase tsiviil-sõjalise koordineerimise tähtsust, kui see on asjakohane, et soodustada dialoogi ja suurendada suhtlemist tsiviilvaldkonna ja sõjaliste osalejate vahel.

17. Sellega seoses jääb nõukogu ootama ka tsiviilalase ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika tugevdamist kooskõlas oma 13. novembri 2017. aasta järeldustega julgeoleku ja kaitse kohta. Tuleks kindlaks teha tsiviilalase ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika lisaväärtus väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitavas ELi integreeritud lähenemisviisis ning kogu konflikttsükli ulatuses ning 2018. aasta ÜJKP kokkuleppes tuleks rahuldada tsiviilvõimetega seotud nõuded.

Stabiliseerimine

18. Nõukogu võtab teadmiseks stabiliseerimismeetmete rakendamiseks tehtud esimesed sammud, sealhulgas kasutades Euroopa Liidu lepingu artiklit 28, nagu ELi stabiliseerimismeede Mali keskosas. Kuna EL ja selle liikmesriigid saavad kasutusele võtta erinevaid asjakohaseid vahendeid, seadmeid ja instrumente, mida on võimalik rakendada integreeritud stabiliseerimismeetme raames, on kogu stabiliseerimisprotsessi plaanimisel nii peakorteris kui ka kohapeal vaja läbi viia sidus ja koordineeritud plaanimine. Nõukogu jääb ootama ELi stabiliseerimise kontseptsiooni edasiarendamist, sealhulgas selle selget määratlemist väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava ELi integreeritud lähenemisviisi osana.
19. Nõukogu tuletab meelde oma järeldusi, milles käsitletakse ELi toetust üleminekuperioodi õigusemõistmisele integreeritud lähenemisviisi osana, ja rõhutab vajadust intensiivistada ELi jõupingutusi üleminekuperioodi õigusemõistmise protsesside toetamisel ja edendamisel ning suhtlemist partneritega rahvusvahelisel ja riigi tasandil.

Nõukogu kordab, et tähtis on võitlus jõhkrate kuritegude karistamatuse vastu ja ELi tugev poliitika Rahvusvahelise Kriminaalkohtu toetuseks.

20. Liikmesriigid ja ELi institutsioonid jätkavad Brüsselis ja kohapeal tihedat koostööd, et integreeritud lähenemisviisi kontseptuaalselt edasi arendada ja see rakendada. Liikmesriikide kaasamine struktureeritakse regulaarsete eksperditasandi kohtumistega asjaomastes nõukogu organites ning poliitika- ja julgeolekukomitees. Nõukogu jääb ootama aruannet väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava integreeritud lähenemisviisi rakendamise kohta osana üldise strateegia rakendamist käsitlevast iga-aastasest aruandlusest.
-